

Forvaltningsplan for Skrim og Sauheradfjella naturreservat

Innkomne uttalelser i høringen og Fylkesmennenes kommentarer og konklusjoner

Generelt.

Forvaltningsplan ble sendt på høring 13. desember 2010. Høringsfristen var 15. februar 2011. Det kom inn 31 høringsuttalelser. (Se vedlegg 1, side 18).

Gjennomgangen er gjort i samarbeid med Fylkesmannen i Buskerud. Vi har satt opp uttalelsene punktvis etter hvilke tema som er tatt opp. Fylkesmennene har deretter kommentert synspunktene og trukket konklusjoner. Hvis vurderingene medfører endringer i forvaltningsplanen skal disse innarbeides i endelig forvaltningsplan. Kartbladene som følger forvaltningsplanen vil også bli endret i tråd med dette.

I tillegg er det gjort noen andre mindre endringer av vernegrensa på kartet som følger forvaltningsplanen, enten på grunnlag justering under grensegangen eller fordi det er oppdaget feil avgrensning.

1. Feil på kart og opplysninger lista opp i plandokumentet.

Statskog SF (e-post 14. februar 2011) opplyser at avgrensningen av verneområdet på vernekartet ikke er i samsvar med avtalen som ble gjort om frivillig vern. I denne prosessen fikk Statskog SF gjennomslag for å redusere arealet litt, spesielt med tanke på at to skogbilveger og en del ungskog skulle tas ut. Avgrensningen på vernekartet følger derimot en tidligere avgrensning.

Fylkesmennenes kommentar: Fylkesmennene vil anbefale for Direktoratet for naturforvaltning at vernegrensa blir endret i samsvar med det som ble avtalt i verneprosessen. Dette vil bli endret på kartet som følger forvaltningsplanen.

Grunneier **Olav Jønsi**, (4. januar 2011), påpeker at lista i forvaltningsplanens pkt. 7.8 feilaktig oppgir båtplass knytta til hytte nr 32.

Fylkesmennenes kommentar: Vi kan bekrefte feilen. Båtplassen hører til hytte nr 40 på gnr/bnr 33/1. Det er ingen andre båtplasser registrert i Fjellvatna. Dette vil bli retta opp i endelig forvaltningsplan. For øvrig så mangler symbolet Bå (båtplass) i Vetrhustjønn.

Statens naturoppsyn Rødberg, (3. januar 2011), opplyser at det er tre mindre infopunkter som er vist på kartvedlegget som nå utgår. Det gjelder ved Styggemann, ved løypekryss sørøst av Sveinsbufjellet, og i lia mot Nare. I tillegg skal fire nye oppføres, det er ved parkeringen på Eiangen, ved utløpet av Finnvollvatnet, på Sveinsbuhytta og der stien går inn fra skogsbilveg ved Sommarflåtin. (Starten av sti til Nare).

Fylkesmennenes kommentar: Dette vil bli retta opp på kartet til forvaltningsplanen.

Jan Magne Lindtvedt, (e-post 25. januar 2011), grunneier gnr/bnr 65/1 i Kongsberg, påpeker at bare den ene traktorvegen hans har blitt inntegna på kartet i forvaltningsplanen. Veg på kartblad 2 i nærheten av punktmerke 55, er ikke avmerka.

Hans Jacob Rogstad, (e-post 8. februar 2011), grunneier gnr/bnr 65/3, opplyser at flere traktorveger han har ikke tegna inn på kartet. Vegene ligger på nordsiden av Breistulknatten i Skrimfjella. Han har lagt ved kart der vegene er inntegna.

Fra Opplysningsvesenets fonds skoger /Øverby Skog og Magnus Tvenge (e-post fra Svein Ekanger 25. mars 2011) opplyser at traktorveger er mangelfullt inntegnet for deres eiendommer på kartet i forvaltningsplanen.

Fylkesmennenes kommentar: Vi vil rette opp kartbladene i den endelige forvaltningsplanen, slik at alle traktorveger som skal med blir avmerka på kartbladene i tråd med mottatte uttalelser.

Stutemyrvegane v/Hallvard Andersen, (24. januar 2011) påpeker at Øvre Stutemyrvegen ikke er fullstendig inntegna og krever at avgreiningen syd for Våtkleivvatnet kartfestes. Gjelder veg nr 70 og 71 på kartblad 4. Veglaget ber om at vernegrensa langs Nordagutu skogsbilveger og ved leggeplassen der Nedre Stutemyrvegen kommer ned, blir flytta østover.

Fylkesmennenes kommentar: Det er rett at vegnettet ikke er fullstendig avmerka på høringskartet, og dette vil bli retta opp i den endelige forvaltningsplanen. Det er gjort mindre justeringer av vernegrensa både langs skogsbilvegen og ved leggeplassen ved Nedre Stutemyrvegen. Jordskifteretten har merka og målt inn justert grense, og denne vil bli retta opp på det endelige kartbladet.

Den gamle hestevegen som går vest for Våtkleivvatnet og som det er gitt dispensasjon til å utbedre forsiktig slik at det kan foregå skogsdrift på frossen mark, skal også tegnes inn.

Raje Skuterlag, (25. januar 2011), hevder at fylkesgrensa mellom Buskerud og Telemark er feil i området mellom Flåtefjell og Vesle Kjellarfjell.

Fylkesmennenes kommentar: Vernegrensa er satt etter eiendomsgrensa i avtalen om frivillig vern, og vernekartet er vedtatt på grunnlag av dette. Det verna arealet er derfor slik som kartet viser, og vi kan ikke se at fylkesgrensa har betydning i vernesammenheng.

Grunneier **Mette Haugholt**, (e-post av 10. februar 2011) påpeker at hytte nr 32 ikke har båt plass i Fjellvatni, det er det hytte nr 40 som har. Det er vist til side 52 i forvaltningsplanen og kartblad 3.

Fylkesmennenes kommentar: Dette er samme feil som Olav Jønsi har påpekt, og dette vil bli retta opp i den endelige forvaltningsplanen.

Haugholt påpeker videre at Eiangen ikke er merket som kalket vann med "K", og at dette muligens også gjelder Monsvatn og Holmevatn.

Videre bemerkes at det ser ut til å være feil i planens side 51 vedr hytte nr 48 og 44. I planen står at hytte nr 48 har gnr/bnr 27/58 og ligger på gnr/bnr 27/12. Haugholt antar at det er forvekslet med hytte nr 32, selv om denne har gnr/bnr 27/56. Eventuelt er dette ment å være nummeret til hytte som har fått nr 44 nord/vest for Høgli seter nr 36. Dette er nok feil nummer, da 44 ser ut til å være seterbu på Rønningslia.

Fylkesmennenes kommentar: Fylkesmennene vil sørge for at nummerering, gnr/bnr blir rett i den endelige forvaltningsplanen og får rett plassering på kartbladene. Når det gjelder Monsvatn og Holmevatn så ligger disse utenfor verneområdet og trenger strengt tatt ikke ha symboler som omtales i forvaltningsplanen.

Fritzøe Skoger, FS, (11.februar 2011) påpeker at kartgrunnlaget i kartblad 1 er feil. Fagervannsdammen har ikke vært stengt siden 1950-tallet og vannflaten som vises for Fagervannet er når det var oppdemt.

FS har fire hytter med båttopplag/båtplass, nummerert fra 20 til 23. Nr 23 Støleseter/Store Stølevann mangler både på kart og liste i vedlegg nr 7.8. Kartmerkingen med symbolet Bå (båtplass), er misvisende i forhold til plassering, men FS regner med at dette går på retten til båtplass og ikke fysisk plassering av båt/opplag, som begge ligger opp til den hytta det gjelder.

FS påpeker også at det skal være ryddesoner for Svarttjernsbua og Taraldbu på om lag 2 daa i tillegg til areal rundt Skrimsbu og Stølseter. Ryddesona rundt Stølseter bør utvides til 5 daa for å opprettholde stølspreget.

Fylkesmennenes kommentar: Vi er klar over at kartgrunnlaget på kartblad 1 er feil, noe som gir utslag på vannflaten i Fagervann. Dette vil bli rettet opp i den endelige versjon av forvaltningsplanen.

Vi kan ikke regne med å få nøyaktig plassering av symbolet for båtplass, men vi vil gjøre det så godt som mulig. Lister, nummerering og kart skal rettes opp i tråd med merknadene som har kommet inn fra Fritzøe Skog.

Når det gjelder ryddesoner rundt Svarttjernsbua og Taraldbu vil dette bli tatt inn på lista i vedlegg nr. 7.7, og arealet som kan ryddes rundt Stølseter utvides i tråd med synspunktene fra FS.

Ryddesoner rundt alle tidligere støler der det fortsatt ikke er helt tilvokst med skog vil bli vurdert senere og ved gjennomgang av den enkelte stølsvoll.

2. Om tunneler, dammer, veger og andre spørsmål knytta til vannkraft – reguleringer som berører verneområdet.

Løvenskiold Fossum, (13. januar 2011), påpeker at planlagt tunnel fra Åslivatn og over mot Godal kraftverk ikke er avmerka på kartet.

Traktorvegen Sommarseter til innløp Sommarsetermyr, som må benyttes ved anlegg, drift og vedlikehold av planlagt kraftutbygging, er heller ikke avmerka på kartet.

Fylkesmennenes kommentar: Dette vil bli rettet opp på kartet i endelig forvaltningsplan.

Løvenskiold Fossum viser til at det under forvaltningsplanens kap. 7, Vedlegg, om forskriftens § 4 generelle unntak, pkt 7, 9a og 9 b, samt § 5 pkt 13 og 19, er gjort unntak for planlagt kraftutbygging, drift og vedlikehold. En stiller likevel spørsmål om dette er tilstrekkelig for den bruk Løvenskiold Fossum får ved utbygging som planlagt, eller om det bør spesifiseres mer.

Dammer ved Åslivatn og Eiangen er ikke nevnt under kap. 7.9, men disse ligger helt på grensa til reservatet. Som eier ønsker Løvenskiold at LF – Kraft fritt kan drifte og vedlikeholde disse anleggene.

Fylkesmennenes kommentar: Vi er enige i at det bør stå et avsnitt i forvaltningsplanen om eksisterende og planlagte vannkraftreguleringer. Når disse to dammene ikke er nevnt i planen så er det fordi grensa er satt slik at dammene kommer utenfor verneområdet og dermed ikke er berørt av verneforskrifta. Vi synes dette er den mest praktiske løsningen. Dette kan likevel beskrives i planen.

Kongsberg Energi Eiendom AS, (10. februar 2011), opplyser at Store Støle er hovedmagasinet for Kvernerud kraftstasjon og brukes aktivt for å sikre jevn vanntilførsel til kraftstasjonene. Reguleringen og lukestyringen er manuell og det blir brukt snøskuter for å betjene damluken vinterstid. Det kan også være snakk om bruk av skuter ved vedlikehold av anlegget. Det er ønskelig at Kongsberg Energi sitt behov for bruk av snøskuter omtales i forvaltningsplanen.

Løvenskiold Fossum, LF, (13. januar 2011), opplyser at det er behov for å forlenge en traktorveg inn til utløpet fra Sommarsetermyr, der overføringen i tunnel til Sondal skal komme. I Sondal må også eksisterende traktorveg fra Ålbogatjern inn til tunnelutløp og rør mot Sondalsbekken benyttes. Denne vegen eksisterer, men er ikke avmerket hele strekningen på kartet i forvaltningsplanen (kartblad 3). LF minner også om at det vil bli nødvendig med båttransport på Åslivatnet mot Stegarberget der utløpstunnelen mot Godal er planlagt.

Fylkesmennenes kommentar:

Vi vil oppdatere kartet i forvaltningsplanen slik at disse traktorvegene vises.

Når det gjelder drift og vedlikehold av eksisterende kraftanlegg og det nye Fjellet kraftverk, er vi enige i at bestemmelsene i § 4 pkt 9a dekker dette arbeidet. Det må imidlertid gis dispensasjon for motorferdsel, herunder båttransport på Åslivatn, etter verneforskriftens § 5 pkt 2.

Motorferdsel i forbindelse med verneforskriftens § 9a og b krever dispensasjon etter søknad. Kongsberg Energi og Løvenskiold Fossum kan påregne at flerårig tillatelse til nødvendig motorferdsel vil bli gitt.

Forlengelse med ca 200m av eksisterende traktorveg inn i reservatet til bygging av, drift og vedlikehold av inntak til tunnel som skal overføre vann til Sondalsbekken, er et tiltak som ikke er avklart i verneprosessen. Bygging av traktorveg vil ikke kunne tillates inne i

reservatet, så her foreslår Fylkesmennene at det gjøres en mindre grensejustering slik at traseen kommer utenfor verneområdet. Fylkesmennene må følge opp dette i forhold til grensegangen.

3. Andre kommentarer om veger.

Midt Telemark Landbrukskontor, MTL, (24. februar 2011) viser til forvaltningsplanens pkt 3.5 "Forvaltningsmål" (s. 25) der det fremgår at eksisterende traktorveger fortsatt kan brukes til nærmere angitte formål så lenge dette ikke er i strid med vernebestemmelsene, jf. verneforskriftens § 4 pkt. 6. MTL forstår det slik at bil og traktorveger som (i.h.t. liste 7.9) som går gjennom verneområdet fortsatt kan brukes i forbindelse med skogsdrift og annen utmarksbasert næring knytta til skogseiendommer utenfor verneområdet.

Under pkt. 3.5. Retningslinjer står det "For at traktorveger skal kunne vedlikeholdes må de ha et lovlig bruksformål etter verneforskriften." MTL forstår det slik at bil og traktorveger (i.h.t. liste 7.9) innenfor verneområdet som nyttes til skogsdrift utenfor verneområdet kan vedlikeholdes på normalt vis.

MTL viser også til verneforskriftens § 5 pkt 18 der det fremgår at opprusting av veger er søknadspliktig. Opprusting knyttes normalt til heving av vegstandard/vegklasse eller til tilbakeføring til opprinnelig vegstandard/vegklasse ved forfall eller skade. Vedlikehold av veger (ikke søknadspliktig) vil normalt være avgrenset til arbeid med å opprettholde vegens standard og vegklasse. MTL antar at det i verneforskriften og forvaltningsplanen legges til grunn en liknende forståelse av begrepene, men for å unngå usikkerhet om hvilke tiltak som i denne sammenheng er søknadspliktige og hvilke tiltak som anses som vedlikehold, etterlyser MTL en nærmere beskrivelse av begrepene.

Stutemyrvegene v/Hallvard Andersen (24. januar 2011), krever at de skal ha de samme rettigheter i veganlegget som før fredningen. Dette gjelder spesielt vedlikehold og eventuelle framtidige nødvendige behov for oppgradering av vegklasse. Veglaget ber om endring av teksten i verneforskriften.

Fylkesmennenes kommentar: Fylkesmennene kan ikke endre verneforskriften på dette punkt slik som Andersen ønsker. Normalt vedlikehold er generelt tillatt, jf. verneforskriften § 4 pkt 19, og dette omfatter rensk av grøfter, grusing hvis vegen er gruset fra før og rydding av vegetasjon i vegskråningene på vanlig måte.

Større inngrep der det for eksempel må anlegges ny grøft, legges nye rør eller utføres større reparasjoner på grunn av flom trenger heller ikke dispensasjon så lenge det brukes tilkjørt masse og vegen tilbakeføres til samme standard som på vernetidspunktet, jf.

verneforskriften § 5 pkt. 18. Dersom en er i tvil om tiltaket må søkes om eller ikke, så må en ta kontakt med vedkommende Fylkesmann. Tiltakene vil normalt bli tillatt så sant de ikke strider mot verneformålet.

Miljøverndepartementet har kommentert bestemmelsen om oppgradering i foredraget til kgl. res. og det er spesielt nevnt at oppgradering av vegklasse ikke omfattes av denne bestemmelsen. Fylkesmennene har derfor ikke hjemmel til å tillate ombygging til

skogsbilveg. Dette ville også trolig medføre så store naturinngrep at det ville komme i klar strid med verneverdiene.

Vi kan bekrefte at bortsett fra at hevning av vegklasse ikke omfattes av bestemmelsen i § 5 pkt 18, så er det nettopp slik som MTL skriver vi vurderer søknadspliktige og ikke søknadspliktige (normalt vedlikehold) tiltak.

Vi er enige i at det bør stå mer utfyllende i forvaltningsplanen omkring hva som er tillatt etter § 4 pkt 19 vedlikehold av veger, og § 5 pkt 18 opprusting av veger.

Grunneier Knut Hartveit, gnr/bnr 12/2 i Sauherad, (8. februar 2011) er berørt av vernesaken som part i veglaget Øvre og Nedre Stutemyrvegen. Han har skogteiger på begge sider av delområdet Våtkleiv vest, og har rettighet til drift av skog etter hestevegen sør for Våtkleivvatnet.

Fylkesmennenes kommentar: Vi viser til våre kommentarer til foregående uttalelse.

Kongsberg Energi, (10. februar 2011), er avhengig av å bruke en traktorveg mellom Lille- og Store Stølevann og fram til Ivarsbu for vedlikehold, tilsyn og drift av damanlegget. Traktorvegen må også vedlikeholdes.

Fylkesmennenes kommentar: Vi må få merket vegen fram til Ivarsbu på kartet og oppført vegen på lista i forvaltningsplanen. Det er korrekt at det må søkes om dispensasjon for bruk av motorisert ferdsel etter § 5 pkt 2. Det kan påregnes å bli gitt flerårige tillatelser til nødvendig motorferdsel. Vi er enige i at dette kan omtales i forvaltningsplanen.

Statskog SF, (28. februar 2011), påpeker at ikke alle de traktorvegene som de bruker til utttransport av felt storvilt er inntegna på kartet i forvaltningsplanen. De ønsker å registrere disse på kommende barmarksesong og vil ha disse kartfesta i forvaltningsplanen.

I traktorvegtraseene foreslår Statskog SF at man kan rydde vegetasjonen. De anser det som mest hensiktsmessig at vegetasjonen ryddes med egnet utstyr i forhold til at vegetasjonen blir kjørt ned ved uttransport av storvilt med beltekjøretøy.

Fylkesmennenes kommentar: Det er generelt unntak for nødvendig kjøring for uttak av felt storvilt på vegene som er inntegna på kart i forvaltningsplanen. Jf. § 3 pkt 4. Vedlikehold av vegene er hjemla i § 3 pkt 19. Rydding av traseen inngår i dette vedlikeholdet, men det er aktuelt å skrive noe mer utfyllende om dette i forvaltningsplan. Vi foreslår at kartfestingen av disse vegene kommer inn ved første rullering av forvaltningsplanen.

Grunneier Halvor O Sunde, (27. februar 2011), minner om at traktorvegen som går inn i verneområdet på gnr/bnr 18/1, er bygd i samarbeid med grunneierne Arnt Ripegut, Guri Sunde, Rollef Flåthus. Grunneier Reidar Flåtin er ikke med i vegprosjektet. Halvor Sunde påpeker at det er viktig at alle har rett til å bruke og vedlikeholde vegen også innenfor vernområdet som før. Han ber om at dette må stå i forvaltningsplanen.

Halvor Sunde nevner at dette også gjelder traktorvegen opp til Høgli. Det er også et stykke med sti langs en rygg fra enden på traktorvegen og opp til setra.

Fylkesmennenes kommentar: Vi kan bekrefte at alle som hadde rettigheter til bruk av vegene i reservatet fortsatt vil ha slik rett. Jf. § 4 pkt. 6. Dersom det kommer nye rettighetshavere til vegen, så kan Fylkesmennene etter søknad gi tillatelse til slik bruk Jf. § 5 pkt 17 Vedlikehold av både skogbilveger og traktorveger er hjemla i § 3 pkt 19. Dette omfatter også traktorvegen til Høgli. Fylkesmannen skal få merket vegene av på kartbilaget i forvaltningsplanen.

Grunneier Hans Arne Sunde (brev av 14. februar 2011) vil ha tillatelse til å rydde traktorveger som er tegnet inn på vernekartet. Dette i forbindelse med at de skal brukes under elgjakt i jaktområdet til Nare jaktlag.

H. A. Sunde påpeker også at en må komme til enighet om første del av traktorveg til Nare.

Fylkesmennenes kommentar: Alle traktorveger som er inntegna på vernekartet og lista opp i vedlegg 7.9 til forvaltningsplanen kan vedlikeholdes som i dag. Jf. § 4 pkt 19. § 4 pkt 4 gir tillatelse til å kjøre ut felt storvilt.

Det kan i tillegg bli snakk om mindre rydding av tennung og kratt som vokser opp i tidligere sleper eller eldre driftsveger som vil bli benytta til transport av felt elg og hjort med lett terrenggående beltekjøretøy. Jf. § 4 pkt 3 i verneforskrifta.

Vedrørende første del av traktorvegen til Nare, så er det her snakk om fjerning av noen større steinblokker som ligger utsatt til og kan falle inn i vegen. Vi ser på dette som en større sak enn vanlig vedlikehold, og vi ber derfor om at det blir søkt om dispensasjon etter § 5 pkt 18. Opprusting av veger. Grunneier kan påregne at vi finner en løsning i denne konkrete saken.

4. Om landskapsvernområdet.

Kongsberg kommune, utvalg for miljø og utvikling, (26. januar 2011), uttaler at retningslinjene som forvaltningsplanen for reservatet legger opp til bør gjøres gjeldende for de arealene som fortsatt utgjør Skrim landskapsvernområde så langt det er forenlig med forskriften.

Fylkesmennenes kommentar: Alle grunneierne i Skrimfjella landskapsvernområde er også grunneiere i Skrim og Sauheradfjella naturreservat fordi de har arealer som lå inne i det tidligere Skrimfjella naturreservat. De har dermed også fått forvaltningsplanen på høring. I høringsutkastet er det imidlertid bare sagt at planen gjelder naturreservatet. Vi kan derfor ikke gjøre planen gjeldende for disse arealene. Landskapsvernområdet har dessuten sin egen forskrift. Prinsippene i denne forvaltningsplanen bør legges til grunn også i landskapsvernområdet, så langt de er forenelige med forskriften.

5. Stier og løyper, herunder nye løyper, omlegging og vedlikehold.

Sauherad kommune, Utvalg for næring, plan og teknikk, (25. februar 2011), ber om at ny stitrase for sommerløype fra Budalen over Vetrhusfjell til Deiltjønn legges inn i forvaltningsplanen. Løypa er vist på kart vedlagt uttalelsen.

Skien kommune, Fagnemnd for utmark, (14. februar 2011) er mot at det lages en maskinpreparert trase i området Skrimsdalen – Sørmyrseter, (løypetrase C 4),

Breiset Hyttevev v/John Steinar Slaaen (e-post 15. februar 2011) ønsker fra neste sesong av å legge om to løyper på grunn av det i dag må kjøres over islagt vann med mye overvann, og inn mot bratt farlig stup. Det handler dermed om sikkerheten for de som kjører løypemaskin, og det opplyses å ha vært nestenulykker. Rent konkret er det snakk om to strekninger på ca 300m som må legges om, og det gjelder løypa over Neråsvatnet mot Sveinsbujfjell og ved Nedre Drevdalsjønn på løypa mot Meheia.

Raje Skuterlag (25. januar 2011) mener det er enkelt å komme til Skrimsvann med løypemaskin, videre til Sørmyrseter ser de ikke det store behovet foreløpig. Skuterlaget har sammen med en representant for Kongsberg kommune befart traseen til Skrimsvann i 2010, og de mener det er få inngrep som er nødvendig for å få til en trase for løypemaskin. Kun over en strekning på ca 100m er det behov for å fjerne 8 – 10 trær og litt kratt. Raje Skuterlag ber om at det blir gjort en befaring sommeren 2011 slik at dette kan gjøres klart til neste vinter.

Kongsberg og Omegn Turistforening, KOT, (14. februar 2011), mener at til rettelegging for maskinpreparering av løypa fra Skrimsdalen og Skrimsvannet til Sørmyrseter definitivt vil komme i konflikt med de generelle vernereglene som gjelder for reservatet. Det er ikke mulig å etablere en slik trase uten betydelige inngrep i landskapet. Løypa må nødvendigvis gå sør for nedre Urdstjern og vest for Skrimsvatnet, og dermed krysse til dels bratte og trange dalsøkk hvor det kreves utgravning og felling av skog. Dessuten vil myrene ved Nedre Urdstjern og vest for Skrimsvatnet kunne bli utsatt for betydelig skade i vintre med tele. KOT mener nåværende ordning med skuterkjørte løyper over Skrimsvatnet er en fullgod ordning. Man kan jo overveie å tillate doble spor der det er mulig uten større naturinngrep. KOT har også kommet med tilleggskommentarer (14. februar 2011) til spørsmålet om maskinpreparering av løypa Ravalsjøen til Sørmyrseter. Det henstilles på det sterkeste til Fylkesmennene om ikke å åpne for maskinpreparering på den aktuelle strekningen i reservatet.

Naturvernforbundet i Kongsberg, NK, (15. februar 2011), uttaler at i motsetning til å holde muligheten åpen for hogst og og terrengforandring av det mest urørte og indre av reservatet i Skrimfjell, jf. eventuell etablering av trase C4 for løypeprepareringsmaskin, må forvaltningsplanen nå stadfeste at det ikke er aktuelt å etablere en slik trase.

Buskerud Botaniske Forening, BBF, (4. februar 2011) har synspunkter på skiløypa C 4 Skrimsdalen til Sørmyrseter. BBF synes det virker som forvaltningsplanen holder muligheten åpen for å etablere en trase for løypeprepareringsmaskin gjennom det mest urørte av det indre Skrimområdet fra Sørmyrseter til Skrimsdalen. I dag prepareres denne strekningen med skuter. Dersom man skal etablere en trase for en stor

løypeprepareringsmaskin her, vil det kreve en god del hogst og i tillegg graving av en trase da terrenget er vanskelig. BBF vurderer det som uakseptabelt med slike inngrep i et reservat.

Fritzøe Skoger, FS, (11. februar 2011) mener at dagens skuterpreparering av løype C 4 Skrimsdalen – Sørmyrseter er tilfredsstillende.

Om det blir nødvendig, så mener FS det lar seg gjøre uten større problemer å komme fra utløpet av Skrimsvatn til Fugleleikskarvene med løypemaskin. På sørsiden av Skrimsvann kan en følge traseen for vinterbilvegen fram til den gamle leggeplassen i Grasdalen. Derfra er det opparbeidet en traktorveg som ble benyttet til tømmertransport fram til myra sørvest for Nedre Urdstjern. Herfra er det mulig å kjøre løypemaskin / snøpakke en trase sør for tjernet og opp mot Fugleleikskarvene. Traseen ned fra Fugleleikskarvene og forbi Stulstjern krever noe tilrettelegging for løypemaskin.

Buskerud Fylkeskommune, BFK, (11. februar 2011) mener at den konkrete differensieringen mellom ulike grader av opparbeiding av både sommerstier, sykkeltraseer og skiløyper er god. BFK vil spesielt peke på følgende:

Det er positivt at det åpnes for ei gjennomgående maskinpreparert skiløype helt til Raje fra Omholt fjell. Disse hytte- og utfartsområdene vil da bli knyttet sammen med ei god skiløype som vil stimulere det allmenne friluftslivet. Når det samtidig konkret er pekt på hvilke andre løyper/områder som ikke skal tilrettelegges, eller bare i mindre grad, vil vernehensyn ivaretas ved at ferdselen kanaliseres. Det samme kan sies om de konkrete sykkeltraseene som er lagt inn i sti- og løypeplan.

Fylkesmennenes kommentar:

Stien for fotturister og fiskere som er foreslått fra Sauherad kommune og som går fra Budalen over Vetthusfjell til Deiltjønn, kan ikke legges inn i forvaltningsplanen uten nærmere vurdering i tråd med regelverket i forvaltningsplanen. Jf. side 20 om prosedyre ved nye løyper. Stien ønskes merket som sommerrute, men det er uklart om dette vil kreve hogst eller andre inngrep, og grunneierne er heller ikke kontaktet for å gi sitt samtykke til rydding av ny sommerute. Grunneierne må gi sitt samtykke, deretter får vi behandle saken som en dispensasjonssak og så kan den eventuelt komme inn i planen ved første rullering.

Når det gjelder omlegging av løypenettet ved Nedre Drevdalstjønn og over Neråsvatnet slik som Breiset Hyttevel ønsker, medfører dette inngrep i verneområdet i form av rydding av skog. Dette vil lett komme i konflikt med verneverdiene i et skogreservat. Begge løypene er skuterpreparerte løyper, benevnt som B 10 og B 9 i forvaltningsplan. Såpass omfattende omlegging av løypenett som det her er snakk om bør følge prosedyren som er angitt for nye løyper side 20 i forvaltningsplanen. Grunneierne må også først ha gitt sitt samtykke før vi kan behandle dette. Eventuell tillatelse kan gis som dispensasjon. Siden det er skuterpreparert løype, kan befaring gjøres om vinteren, men vi rekker uansett ikke å få dette klarlagt før forvaltningsplanen er ferdig utarbeidet. Omleggingen kan eventuelt komme inn ved første rullering av forvaltningsplanen.

I høringsutkastet til forvaltningsplanen var det foreslått å åpne for en maskinpreparert løype fra Sørmyrseter til Ravalsjøen, under forutsetning av at dette kunne gjøres uten store inngrep. Mange av uttalelsene er negative til dette, og flere stiller spørsmål ved om dette lar

seg gjøre uten større inngrep. Også grunneieren, Fritzøe skoger, mener at dagens skuterløype er tilfredsstillende. Fylkesmennene ser at det kan være hensiktsmessig å bruke noe mer tid på denne saken før en eventuelt åpner for en maskinpreparert løype gjennom reservatet. Det må foreligge en konkret oppgraderingsplan for løypa som kan vurderes i forbindelse med neste rullering av forvaltningsplanen. Imidlertid vurderes den vestlige delen av løypa som uproblematisk, fra Ravalsjøen og opp til Skrimsvann. Her foreligger konkrete planer for oppgradering. Mesteparten av denne strekningen følger veg, og bare en kort strekning lengst øst går inn i reservatet. Fylkesmennene vil endre denne delen av løypa til C – kategori i verneplanen.

Raje Skuterlag (25. januar 2011) viser til at kjøring med hundespann er en økende aktivitet i området og mener at ordlyden i forvaltningsplanen må skjerpes inn til at det kun er tillatt i eksisterende hundeløyper og er forbudt i preparerte løyper.

Kongsberg kommune, utvalg for miljø og utvikling, (26. januar 2011), uttaler at i de tilfellene i planen hvor hundeløyper og preparerte skiløyper har sammenfallende trase, bør det arbeides aktivt for å legge til rette for separate løypetraseer.

Naturvernforbundet i Kongsberg, NK, (15. februar 2011), viser til at hundekjøring som ødelegger preparerte løyper er ulovlig. Jf. brev fra Miljøverndepartementet av 16.8.06 til Fylkesmannen i Oppland. NK mener vernemyndighetene har et ansvar for at denne ulovlige praksisen som har fått lov til å utvikle seg over flere år, og som er økende, opphører.

Fylkesmennenes kommentar: Vi er enige i at det er nødvendig å ta inn noe mer omkring hundekjøring. Vi ønsker ikke kjøring med hund i preparerte løyper, så dette vil bli presisert i planen. Det er relevant å ta inn noe fra MDs brev av 16. august 2006 til Fylkesmannen i Oppland slik som Naturvernforbundet i Kongsberg viser til.

I brevet fra MD av 16. august 2006 heter det at: "Eventuelle konflikter mellom forskjellige typer ferdselsformer i preparerte skiløyper vurderes i lys av kravet til at ferdselen skal foregå så hensynsfullt og med tilbørlig varsomhet, jf. § 2 første ledd (Friluftsloven). Dette betyr at ferdsel med ride eller kløvhest, sykkel mv. i preparerte løyper, ikke vil være tillatt i den utstrekning slik ferdsel vil kunne vanskeliggjøre den type ferdsel prepareringen er ment for."

Vi kan ikke forby kjøring med hundespann i preparerte løyper. Kommunene har imidlertid adgang til å fatte vedtak etter friluftslovens § 2 annet ledd, og kan med samtykke av grunneier eller bruker forby slik ferdsel på nærmere angitte strekninger.

Forvaltningsplanen skal utfylle verneforskrifta, og det skal gjøres avklaringer i forhold til ulike interesser. Det er derfor naturlig og rett at planen tar opp dette temaet og søker å legge til rette for ulike interesser slik at det ikke oppstår konflikter. Planen bør derfor legge opp til separate løyper for hundekjøring og ski der disse rutene eventuelt faller sammen.

Fylkesmennene vil også åpne for å gi tillatelse til skuterpreparering av hundeløyper for å legge bedre til rette for separate løyper for hundekjøring og ski.

Raje Skuterlag, (25. januar 2011), har også påpekt at det er noen feil i forvaltningsplanens vedlegg 7.6, der det er lista opp hvem som preparer hvilke løyper. Der gjelder løypene nr 6,7,11 og 13 i kategori B. Kun løype nr 6 og 11 kjøres av Raje Skuterlag, nr 7 kjøres av

Breiset hyttevel, mens en ikke er kjent med hvem som preparerer løype nr 13, men det kan muligens være Tønsberg og Omegn turistforening. Dette må Fylkesmennene finne ut av.

Fylkesmennenes kommentar: Vi vil sørge for at vedlegget rettes opp i samsvar med de nye opplysningene.

Grunneier Hans Arne Sunde (brev av 14. februar 2011) ønsker tillatelse til å rydde gammel fjellveg/hesteveg fra Nordvollstulen til Sommerflåtin. Denne vegen er ikke tegnet inn på kartet.

Fylkesmennenes kommentar: Denne gamle hestvegen har IL Kjapp fått tillatelse til å rydde fordi nederste delen av vegen også ble benyttet som gangveg når skibakken Narekollen var i bruk. Vi vil vise den gamle hestevegen som en sti på kartet i forvaltningsplanen.

Fritzøe Skoger (1. februar 2011) kommenterer den foreslåtte ride- og sykkeltrase gjennom Finnvollaldalen til Ravalsjø, og videre gjennom Grasdalen ned til Paulstul. FS mener at dersom traseen vil bli tatt i bruk som ridesti vil den med de grunnforholdene som er i området raskt gjøre sykling umulig. FS mener at kombinasjon av sykling og ridning på samme veg er verre å kombinere enn skigåing og hundekjøring i samme løype. Det vises til at det for noen år siden var ønske om et sykkelløp fra Kongsberg til Skien gjennom Grasdalen. Etter en befaring med FS og sykkelfolket ble prosjektet skrinlagt. Det var enighet om at myrene sør for Skrimsvann og i Grasdalen ville bli til gjørme- og søleområder hvis det ble benyttet sykkel på dem. FS viser til at ride- og sykkeltrase ikke ble behandlet i den komiteen som utarbeidet sti – og løypeplanen. FS mener komiteen garantert ville ha frarådet slik sti. Det ville i tillegg være stor risiko for uheldige konflikter mellom ridende/syklende og fotturister som vil oppleve å få eksisterende stier ødelagt. Begrunnet med dette mener FS at forslaget om ride- og sykkeltrase i disse områdene må tas ut av forvaltningsplanen.

Fylkesmennenes kommentar: Siden grunneier i området ikke anbefaler ride- og sykkeltrase gjennom reservatet etter foreslått trase med begrunnelse i slitasjeproblemer, finner vi det vanskelig å opprettholde dette forslaget i forvaltningsplanen. Fylkesmannen vil derfor ta ride- og sykkeltrase gjennom Grasdalen fra Skrimsvann til Paulstul ut av planen. Ride – og sykkeltraseen gjennom Finnvollaldalen beholdes.

Fritzøe Skoger, FS, (11. februar 2011) uttaler videre at et nært samarbeid, slik det legges opp til i planen, mellom Fylkesmannen/Statens Naturoppsyn og dem som forestår merking, rydding og annet løypearbeid er en stor fordel. Et slikt samarbeid, inkludert en årlig samling med fokus på det praktiske arbeid, vil få stor betydning for gjennomføring av løypearbeid i naturreservatet og vil resultere i gode praktiske løsninger på en helt annen måte enn ved teoretisk regelstyring.

FS viser til at terrenget i Skrim har et stort innslag av fuktområder og grasmyrer. Der stiene krysser slike områder har det oppstått slitasjeskader som utvikler seg til gjørmehull og gjør det vanskelig å komme frem. Resultatet er at turgåerne søker å omgå slike områder som igjen resulterer i nye områder som slites og ødelegges. Det er flere eksempler på dette i området. I nasjonalparker og naturreservater landet rundt er det benyttet kavling og

opphøyde gangbaner for å bøte på problemet. På Skrim er svært lite gjort så langt. Det er derfor viktig, slik som foreslått, å skaffe seg oversikt over problemet på Skrim og legge en plan for gjennomføring av nødvendige tiltak.

I planen må inngå forslag til hvem som skal gjennomføre planen og ikke minst hvem som skal dekke kostnadene. Dette arbeidet er for omfattende til at tiltakene kan gjennomføres ved dugnad og frivillig innsats fra den eldre garde av frivillige løyperydere.

I tiltaksplan fram til 2015 er det ikke budsjettert noe til forebyggende tiltak til dette viktige formålet. Det er derimot budsjettert beløp til informasjon og merking som igjen vil føre til økt tilstrømning og økt slitasje. Dette er en problemstilling som må tas på alvor og prioriteres.

Fylkesmennenes kommentar: Vi er enige i at det er stort behov for bordganger og klopper i deler av området. Det bør utarbeides en oversikt og en plan for arbeidet, herunder behov for finansiering. Dette må inn i forvaltningsplanen og prioriteres. Det er en god ide å innkalle alle parter som har ansvar for løyper til samlinger med fokus på praktiske oppgaver. Dette må også tas opp i forvaltningsplan.

6. Kommentarer til forskriftene.

Larvik og Omegn Turistforening, LOT (15. februar 2011), er grunneier på gnr/bnr 42/39 i Kongsberg. Eiendommen ligger mellom Lille- og Store Stølevann og her står turisthytta Ivarsbu som er omtalt i forvaltningsplanen. Denne eiendommen er ikke nevnt i forskriften.

Fylkesmennenes kommentar: Eiendommen ligger godt inne i Skrim og Sauherad fjella naturreservat og lå også inne i det tidligere landskapsvernområdet. Larvik og Omegn Turistforening har hele tiden vært på adresselista for verneplanen, men de er ikke tatt med i verken nåværende eller tidligere verneforskrift. Det er ingen tvil om at vernekartet omfatter eiendommen, og at området må anses som vernet. Fylkesmennene beklager at LOT ikke er satt opp som berørt grunneier og at det aldri ble tatt kontakt med dem i prosessen med frivillig vern. Vi har nå tatt erstatningssaken opp med skogsakkyndig som vil følge opp dette. Fylkesmannen vil også sørge for at forskriften blir rettet opp.

Buskerud O-krets, BuOK, (1. februar 2011), representerer klubbene innen Buskerud som driver med orienteringsaktivitet i dette området. BuOK er av den klare oppfatning at forbudet i § 3 pkt. 5 ikke kan aksepteres. Retten til fri ferdsel i utmark er en svært viktig rettighet som legger grunnlag for aktivitet og friluftsliv av stor verdi for folkehelsen og folks trivsel. BuOK kan ikke se at verneverdiene i disse områdene tilsier forbud mot idrettsarrangement som orienteringsløp. BuOK mener at "Avtale om retningslinjer for o-idrettens forhold til naturmiljø og rettighetshavere" som er inngått i samråd med blant annet Miljøverndepartementet og Direktoratet for naturforvaltning, vil ivareta vernehensynet.

Telemark orienteringskrets, TOK, (12. februar 2011) er positiv til etableringen av det store reservatet, men har sammenfallende synspunkter som BuOK når det gjelder § 3. TOK presiserer at det sjelden er behov for å plassere startområde, målområde eller parkering innenfor et verna område, dette krever i tillegg grunneiers godkjenning, men det er ferdseien mellom kontrollpunktene som o- kretsen mener bør være generelt tillatt. **TOK**

foreslår endring av forskriften der det i § 3 pkt tilføyes at "*Ferdseil mellom kontrollpunkter (poster) i orienteringskonkurranser eller turorientering*".

TOK er kjent med at forvaltningsmyndigheten kan gi dispensasjon etter § 5, men synes dette er en alt for omfattende prosedyre for å få tillatelse til å sette ut kontrollpunkter (poster) for orientering.

Fylkesmennenes kommentar: Fylkesmennene er pålagt å ta med disse bestemmelsene som standard i verneforskrifter. O-kretsene må eventuelt ta dette opp med Norges Orienteringsforbund som kan ta det opp med Direktoratet for naturforvaltning og Miljøverndepartementet. Fylkesmennene kan ikke endre på dette gjennom forvaltningsplanen.

Fylkesmennene har hjemmel til etter søknad å gi flerårige dispensasjoner etter § 5, pkt 16, og vil vurdere å bruke denne hjemmelen dersom det er o-kart som dekker deler av det verna arealet. Da må imidlertid O-lagene som er aktuelle sende inn søknad.

Grunneier **Mette Haugholt** i Sauherad (e-post av 10. februar 2011) viser til at verneforskriften tillater beiting, men at oppsetting av gjerder er forbudt. I forbindelse med rovviltproblematikk i beiteområder kunne en tenke seg at gjerding eller andre innretninger kan komme opp som et tiltak for å motvirke tap av beitedyr. Haugholt mener dette burde ha blitt omtalt i forvaltningsplanen.

Fylkesmennenes kommentar: Fylkesmennene ser ikke beiting som noen trussel mot verneverdiene. Mindre inngjerdingar som ikke krever inngrep, kan vurderes etter § 5 pkt 8. Større gjerdeprosjekt, slik som oppsetting av rovviltgjerder, vil imidlertid være så store inngrep i naturreservatet at dette ikke vil kunne tillates. Med gjerding vil også følge motorferdsel og ved bygging av rovviltgjerder vil det ofte være nødvendig å bygge veger under oppsetting, og senere til bruk ved inspeksjon og vedlikehold. Dette vil bli inngrep som ikke er forenlig med verneverdiene i reservatet.

Omholthjell Fiskelag, (7. februar 2011) foreslår en ny bestemmelse i verneforskriftens § 3 der det åpnes fritt for motorisert transport i forbindelse med kultivering av fisk og foreslår at det ikke er til hinder for: "*Nødvendig transport i forvaltningen av fiskeskjtsel*". Fiskelaget mener deres transportbehov må sidestilles med transport av felt storvilt, og mener at deres behov for bruk av skuter og motorbåt til frakt av settefisk sommer og høst, samt utkjøring av søppel om vinteren er like påkrevet som ved storviltjakt.

Fylkesmennenes kommentar: Fylkesmennene kan ikke gjennom forvaltningsplanen endre forskrifta. Dette ønsket kom heller ikke fram under forhandlingene om frivillig vern. Fylkesmennene ønsker ikke å fremme forslag for DN om slik endring av verneforskriften, men vil peke på at forvaltningsmyndigheten har mulighet til å gi dispensasjon for bruk av motorferdsel i forbindelse med forvaltning av jakt og fiske. Jf § 5 pkt 2 og 12 i verneforskrifta. Det vil bli tatt stilling til konkrete søknader når de kommer. Det kan gis flerårige tillatelser.

Fritzøe Skoger, FS, (11. februar 2011) stiller spørsmål ved forbudet om fjerning av planter og sopp kan forstås slik at forbudet også gjelder for tradisjonell sanking av matsopp. Dette er en bestemmelse som kan oppfattes som unødvendig restriktivt og vanskelig å håndheve.

Formuleringen bør etter FS syn vurderes opp mot formuleringen i punkt 4.1. – ”forståelse og respekt for vernet”.

FS tar også opp spørsmål omkring dispensasjonsbestemmelsen for motorferdsel i § 5, der det åpnes for motorferdsel etter søknad. FS mener at dispensasjonsbestemmelsen bør utvides til også å gjelde tilsyn, spesielt i forbindelse med snømåking av tak for å unngå bygningsskader. Videre kan bruk av helikopter i spesielle tilfeller være et godt alternativ til mange turer med bakkegående transportmiddel for frakt av forbruksmateriell. FS anmoder om at det etter særskilt begrunnet søknad kan åpnes for bruk av helikoptertransport.

Fylkesmennenes kommentar: Det er rett at det etter § 3 pkt. 1 er et generelt forbud mot å fjerne planter og sopp, men det er i § 4 pkt. 10 gjort unntak for sinking av bær og matsopp.

Verneforskriften har i § 5 pkt 2 hjemmel for å gi dispensasjon for motorferdsel ved vedlikehold av eksisterende bygninger lista opp i forvaltningsplan. Dessuten er det hjemmel for dispensasjon etter § 5 pkt 3 til transport av varer, utstyr og ved til hytter og setrer. Motorferdsel kan godt være bruk av helikopter, og vi er enige i at ved større transporter kan bruk av helikopter være hensiktsmessig.

Det er ikke nevnt muligheten for bruk av motorferdsel ved tilsyn og behov for snømåking av tak for å hindre skade på bygningene. Vi regner med at slikt tilsyn i hovedsak kan kombineres med transport av varer og utstyr, og dermed kunne utføres samtidig som man foretar en nødvendig transport til hytta eller setra.

SNO (muntlig medd.) har gjort Fylkesmannen i Telemark oppmerksom på følgende: Etter § 4 pkt 5 er skogsbilvegen inn til Eiangen åpen for bruk for alle hytter ved Eiangen, Det er imidlertid ikke tatt med noe om at grunneier også kan ha behov for å kjøre på denne vegen til andre formål enn drift og vedlikehold av kraftanlegg. Forskrifta bør derfor justeres på dette punkt, enten ved en tilføyelse i § 4 pkt 5 eventuelt i § 4 pkt 6.

7. Rådgivende utvalg – endring av sammensetning.

Kongsberg kommune, utvalg for miljø og utvikling, (26. januar 2011), uttaler at på bakgrunn av Kongsbergs areal og antall berørte skogeiere i reservatet, bør Kongsberg kommune ha en permanent representant i Rådgivende utvalg for Skrim og Sauherad fjella naturreservat.

Skien kommune, Fagnemnd for utmark, (14. februar 2011) foreslår endring av vedtektene for det Rådgivende utvalget. De to representantene som ikke er med i utvalget i følge rulleringsplanen må få tilsendt relevante dokumenter og innkalles til møtet med talerett, men ikke stemmerett for perioden. De skal også innkalles til årsmøte på samme betingelser. Kommunen mener to år elles blir for lang tid uten at berørte kommuner kan få lagt fram sitt syn i forvaltningen av området.

Fylkesmennenes kommentar: Vedtektene for det rådgivende utvalget kan endres av årsmøtet, men skal stadfestes av Direktoratet for naturforvaltning. (Jf. pkt 7 i vedtektene). Det er uansett ikke noe problem å sende ut saksdokumenter til alle kommunene, og det var

forutsatt at det skulle være god kontakt mellom representantene fra kommunene som sitter i utvalget og de to kommunene som ikke har medlemmer. Fylkesmennene har ikke noe i mot at det er anledning å stille i møtene med talerett fra de kommunene som ikke er representert med medlem, forutsatt at en dekker representantens utgifter i forbindelse med møtene.

Rådgivende utvalg hadde årsmøte 28. april d.å., og drøftet da forslagene til endring av vedtekter. Det ble enighet om å vedta forslaget fra Skien kommune.

8. Spørsmål knytta til beiting og skjøtsel av voller.

Buskerud fylkeskommune, BFK, Utviklingsavdelingen, (11. februar 2011) ser det som viktig at seterområdene ivaretas ved aktiv skjøtsel som holder landskapet åpent. BFK synes forvaltningsplanen legger opp til dette på en god måte.

Buskerud Botaniske forening (4. februar 2011) støtter synspunktene i planen om nykartlegging av flora og skjøtselstiltak på setervoller m.m. for å bevare de flotte områdene med søstermarihånd.

Fylkesmennenes kommentarer: Tiltak vil bli prioritert, avhengig av om vi får midler til dette fra DN.

9. Båtplasser.

Fylkesmennenes kommentar: Båtplassen til **Ølav Jønsi** i Fjellvatni skal avmerkes på rett plass. Lista i forvaltningsplanen skal rettes. Det er ingen andre som har båt plass her. Se uttalelse side en under avsnittet "Feil på kartet og opplysninger lista opp i plandokumentet".

Fylkesmennenes kommentar: Båtplassene til **Larvik og Omegn Turistforening** i både Store – og Lille Stølevann skal avmerkes på kartet og oppføres i lista i forvaltningsplanen.

Kongsberg Energi Eiendom AS opplyser at de har skogskoie oppført i lista pkt 7.7. med nr 26 på gnr/bnr 42/10, båtplassen er også oppført i lista under pkt 7.8 på samme gnr/bnr, men en er usikker på om dette er båtplassen til Treschow eller til Kongsberg Energi Eiendom.

Fylkesmennenes kommentar: Fylkesmennene vil føre opp båtplassen til både Treschow og Kongsberg Energi Eiendom AS både i plandokumentet og på kartblad 2.

10. Andre spørsmål som er tatt opp.

Grunneier **Olav Jønsi**, (4. januar 2010), mener det er unødvendig å ha restriksjoner på utenlandske trematerialer til vedlikehold og restaurering av hytter, og viser til forvaltningsplanen pkt 3.4. Det vesentlige må være at materialene som brukes er naturlige for området.

Fylkesmennenes kommentar: Vi er enige med Jønsi i dette. Det viktige er at trevirket som benyttes er arter som er naturlig forekommende i området.

Skien kommune, Fagnemnd for utmark, (14. februar 2011) tar opp spørsmålet omkring skogbrann som i utgangspunktet er å anse som en naturlig del av dynamikken i naturskog. Skien kommune er imidlertid av den formening at forholdet til hva som skal gjøres dersom det skulle oppstå en eventuell skogbrann i verneområdet bør belyses i forvaltningsplanen.

Fylkesmennenes kommentar: Vi ser det ikke som aktuelt at en eventuell brann skal kunne utvikle seg fritt i reservatet. Vi er enige i at temaet belyses i forvaltningsplanen.

Naturvernforbundet i Kongsberg, NK, (15. februar 2011), mener at dagens ordning med naturoppsyn for reservatet bosatt i Nore gjør at mye tid går med til kjøring, ca 3 timer hver gang. NK vil derfor sterkt anbefale at det opprettes en stilling, eventuelt deltidsstilling, i Kongsberg kommune.

Fylkesmennenes kommentar: Organiseringen av oppsynet blir gjort i Statens naturoppsyn sentralt, dette er ikke opp til Fylkesmannen.

Grunneier Halvor Sunde, (27. februar 2011) nevner at det i framtida kan bli aktuelt å bruke hest for å ta inn små grupper (6-8 stk), på fjellet i samband med gardsturisme/inn på tunet eller eventuelt som ledd i arbeid med mennesker avhengig av rullestol og lignende. Det ville være ønskelig å ri (i begrensa omfang) opp og fram på fjellet etter gamle stier og veger i samband med dette. Halvor Sunde regner med å ta nærmere kontakt for å avklare og finne gode løsninger på dette.

Fylkesmennenes kommentar: Virksomheten som Sunde tar opp anser vi vil komme inn under bruk av reservatet i miljøtilpasset reiselivsvirksomhet.

§ 3 pkt 7 gir forbud mot bruk av hest og kjerre og ridning utenom eksisterende veger og traseer som er godkjent i forvaltningsplan. Vi har ikke fått innspill til konkrete traseer for slik bruk i arbeidet med forvaltningsplanen.

Jf. § 5 pkt 9. § 5 pkt 10 hjemler tillatelse til bruk av kløvhest utenom eksisterende veger. Vi anbefaler Sunde å ta opp dette spørsmålet i egen søknad om dispensasjon når et konkret opplegg er aktuelt. Det kan nevnes at Sunde tok opp dette temaet allerede under forhandlingene om frivillig vern.

Fram mot første rullering av forvaltningsplanen ønsker Fylkesmennene å få innspill til og eventuelt erfaring med ridning og sykling i reservatet slik at aktuelle traseer kan avmerkes på kart.

Grunneier Hans Arne Sunde (brev av 14. februar 2011) ber om tillatelse til å rydde poster under elgjakt. Postene er gamle, men siktelinje må ryddes med jamne mellomrom.

Fylkesmennenes kommentar: Det er ikke tatt inn noen bestemmelse i verneforskriften om at det er tillatt med forsiktig rydding av poster under jakt på storvilt. Selv om dette ikke står i verneforskrifta, så vurderer forvaltningsmyndighetene det slik at vedlikehold av eksisterende poster må være tillatt. Det betyr at skytefelt/sectorer på poster som eksisterer i dag kan vedlikeholdes. Mindre fjerning eller felling av kratt eller lauvoppslag der jegeren bruker øksa forsiktig, eller bare kniven, anser vi ikke å være i strid med verneforskrifta.

Her må det utvises et forsiktig skjønn av den enkelte jeger, men i et skogreservat skal det utvises forsiktighet med vegetasjonen på alle måter. Nye poster som krever at trær felles, eller bruk av ryddesag eller lignende redskap for å få skytesektor, kan ikke tillates. Vi vil ta inn et lite avsnitt som omtaler dette nærmere i forvaltningsplanen.

Fritzøe Skoger, FS, (11. februar 2011) har påpekt at under pkt. 3 i Kulturhistoriske verdier – side 13 i forvaltningsplanen, står det at ”en større grop syd for Styggemann er trolig er en fangstgrop fra Steinalderen”. FS viser til at hvis man her viser til gropa i Lønstøldalen litt opp fra bekken, så er dette ikke en fangstgrop. Det ble her tatt ut støpesand til bygging av Styggemannshytta.

FS har kommentar til avsnittet i forvaltningsplanen der status for eksisterende bygninger i reservatet er kommentert. Styggemannshytta tilhører Fritzøe Skoger og står oppført med en overnattingskapasitet på 2 sengeplasser. Videre står den oppført som ”nødbu”. FS opplyser at på denne hytta finnes ikke ved, vann, avtrede eller ordning for avfallshåndtering og hytta er ikke egnet som utleiehytte. Hytta disponeres inntil videre vederlagsfritt av Tønsberg turistforening gjennom en særskilt tidsbegrenset avtale som blant annet har bestemmelser om restriksjoner på bruk og bestemmelser om vedlikehold. Hytta er avlåst. For å unngå farlige misforståelser må betegnelsen ”nødbu” fjernes og hytta tas ut fra listen over overnattingssteder.

Fylkesmennes kommentar: Når det gjelder opplysningene om fangstgrope syd for Styggemann, så er denne henvisningen hentet fra bakgrunns materialet for den tidligere fredningen av Skrimfjella naturreservat og Skrimfjella landskapsvernområde. Det kan være snakk om forveksling av to groper, eventuelt feil opplysninger, og inntil dette er nærmere avklart, vil informasjonen om grope utgå fra forvaltningsplanen.

Vi vil fjerne opplysningene i forvaltningsplanen om at Styggemannshytta kan betraktes som ”nødbu” og at den har overnattingskapasitet.

Vedlegg 1.

Oversikt over mottatte høringsuttalelser:

Nr	Høringsinstans	Tilhørighet	Dato
1	Olav Jønsi	grunneier	4.1.2011
2	Løvenskiold Fossum	grunneier	13.1.2011
3	Jan Magne Lindtvedt	grunneier	25.1.2011
4	Stutemyrvegade	veglag	24.1.2011
5	Kongsberg kommune	kommune	26.1.2011
6	Raje skuterlag	org	25.1.2011
7	Buskerud orienteringskrets	org	1.2.2011
8	Ida Tove Flathus	grunneier	2.2.2011
9	Omhold fiskelag	org	5.2.2011
10	Buskerud Botaniske Forening	org	4.2.2011
11	Hans Jacob Rogstad	grunneier	8.2.2011
12	Knut Hartveit	nabo	8.2.2011
13	Mette Haugholt	grunneier	10.2.2011
14	Grunneiere/rettighetshavere på Sørmyrseter	grunneiere	11.2.2011
15	Kongsberg Energi	org	10.2.2011
16	Telemark orienteringskrets	org	12.2.2011
17	Skien kommune	kommune	14.2.2011
18	Kongsberg og omegn Turistforrening	org	14.2.2011
19	Buskerud fylkeskommune	kommune	11.2.2011
20	Statskog SF	grunneier	14. og 28.2.2011
21	Larvik og omegn turistforening	org	15.2.2011
22	Breiset Hyttevel	nabo	15.2.2011
23	Hans Arne Sunde	grunneier	14.2.2011
24	Skrim Hytteservice/Hytteforening/TOT	org	14.2.2011
25	Naturvernforbundet i Kongsberg	org	15.2.2011
26	Fritzøe skoger	grunneier	14.2.2011
27	Halvor Sunde	grunneier	27.2.2011
28	Sauherad kommune	kommune	25.2.2011
29	Midt Telemark Landbrukskontor	kommune	24.2.2011
30	OVF v/Øverby Skog AS	grunneier	25.3.2011
31	SNO v/ Kjøntvedt	oppsyn	3.1.2011